

Ralf Mohren

De hemel is zwart vandaag

Roman

MEULENHOF

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

Deze uitgave kwam tot stand met een werkbeurs van
het Nederlands Letterenfonds.
Deze uitgave kwam tot stand door bemiddeling van
Sebes & Bisseling.

ISBN 978-90-290-8965-4
ISBN 978-94-023-0837-2 (e-book)
NUR 301

Omslagontwerp: Moker Ontwerp
Auteursfoto: © Alex de Groot
Zetwerk: Elgraphic bv, Vlaardingen

© 2017 Ralf Mohren en Meulenhoff Boekerij bv, Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel
van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder
voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor Frits, mijn vader

‘Hoe lang reeds heb ik niet om de haverklap dure eden afgelegd, het hele bekende rijtje en nog veel meer, want er is altijd het besef in mij aanwezig geweest dat het anders moet. Maar tegelijkertijd ook dat het niet anders kan.’

– Tip Marugg, *In de straten van Tepalka*

‘If you can’t see me, I can’t see you.’

– Courtney Barnett, ‘Dead Fox’

1

Sinds ik officieel gek ben verklaard, zit ik bijna elke avond op het trapje naast mijn huis. Dan kijk ik naar de overkant, naar de auto's die sporadisch langsrijden, of gewoon naar de lucht. Of naar Francis, die rondscharrelt achter het hek aan de andere kant van de weg. Rechts van me, het huis van Ralph Veerman, gespiegeld en identiek aan het mijne. Het lijkt leeg te staan, al weken.

Maar nog vaker verdwijn ik in mijn hoofd. Om mijn hoofd echt goed binnen te komen, heb ik drank nodig. En als ik drink, dan eet ik niet. Tenzij je roken als een vorm van eten beschouwt. Nu drink ik whiskey en rook ik wat van de hasj die Ralph me heeft gegeven om rustig te worden. Ik moet van mijn psychiater elke dag goed eten en niet drinken. Kenneth Hollander heet hij, ik zag hem voor het eerst na mijn escapade op de Grote Berg.

Hoe ik bij Hollander terechtkwam? Het begon met de dode hond die in de straat lag. Van mijn stoepje hier kijk ik zo op de plaats delict. Aan de overkant van de weg, net iets naar rechts. Vlak voor het hek van Francis. Het lijkt alsof de afdruk van de

hond in het zand nog steeds zichtbaar is. Zijn rechtersvoorvoet geknakt, gezoem van groene vliegen eromheen. Ik reed er bijna met mijn auto overheen toen ik die aan de kant parkeerde om mijn poort te openen.

Ik zag Francis weglopen, naar boven, in de brandend hete zon. Zijn broek fladderde om zijn dunne lijf en hij liep met vastberaden tred, hij moest op weg zijn naar een drugspand. Misschien ging hij eerst bij een Nederlander in een tuin werken, maar daarna zou hij zijn zweetdruppels meteen omzetten in rook.

Ik, ondertussen, figureerde in een decor van bordkarton. Het was alsof ik naar een ansichtkaart keek. Ik liep huiverend naar binnen, de kamers van mijn eigen huis waren de coulissen van de toneelvoorstelling waarin ik speelde.

De hond met de vliegen en Francis trokken me door het karton zo weer de wereld in. Het gekke was: ik voelde niks, behalve de druppels die uit mijn ogen over mijn wangen liepen. Ik kroop in bed en viel in een verwarrende slaap. Toen ik wakker werd, was het donker. Ik voelde aan de muur, tastend als een blinde op vreemd terrein. En keek daarna naar mijn bed. De ijzeren stangen bij het hoofdeind deden me denken aan de stapelbedden in jeugdherbergen. Ik heb één keer in een jeugdherberg geslapen, met mijn vader.

We waren drie dagen gaan fietsen in de Eifel in Duitsland. 's Avonds in het dorp aten we een biefstuk en dronken we twee halve liters Duits bier en daarna, het was nog geen tien uur, kropen we in het stapelbed. Ik sliep boven. Onze laatste tocht eindigde met een kilometerslange afdaling die ons naar het dorp Hellenthal bracht.

Maar dit was niet de Eifel. Ik keek naar beneden, naar de

grond die gewoon de vloer was van mijn slaapkamer in mijn appartement op Curaçao. Wat was dat blazen in godsnaam? Er waaide een ijskoude wind de kamer in. Die kwam uit een machine die boven mijn hoofd hing. Ik ging op mijn bed staan en hield mijn hoofd voor het apparaat. De koude lucht bracht me bij zinnen. Ineens zag ik mezelf staan op mijn bed, met mijn hoofd voor de airco. Daarna stapte ik van mijn bed en liep ik mijn woonkamer in.

Schuin aan de overkant hoorde ik mensen zingen. Uit een klein huisje kwam evangelisch gezang. Geloven kan ook nog altijd! Je moet ergens in geloven. Zonder geloof sta je los. Het geloof kan je vastbinden, het kan je op de grond houden. Kan je helpen aarden. Nu zweef je boven de grond. Misschien maar tien centimeter, maar je hangt.

Waar kwam deze waanzin nou weer vandaan? Ik had het geloof serieus overwogen, een paar weken eerder, in die kerk in Brievengat. Het raakte me: de kinderen in hun beste kledij, ouders om door een ringetje te halen. De schone schijn opgepoetst tot het absolute maximum. De mis met Kerstmis was het voorprogramma van het carnaval dat het eiland elk jaar in februari laat gloeien. En dan moesten we die eclips nog krijgen. Het eiland smeulde. Het wachten was op de zuurstof. En op de onvermijdelijke steekvlam.

Ik keek naar buiten. Uit het huis van Ralph Veerman kwamen een man en een vrouw. De man zag eruit als een bokser. De vrouw zouden we in de volksmond, en daarbuiten trouwens ook, een verschrikkelijk lekker wijf noemen. Ik wilde roepen: 'Hé, weet Ralph Veerman hier wel van, dat jullie in zijn huisje zijn?'

Ik drink, de whiskey brandt in mijn keel. Ik kijk naar de overkant, Francis zie ik niet. Maar later vanavond zal hij me roepen. Vragen hoe het gaat. En of ik sigaretten heb, dat ook.

Toen ik met mijn hoofd voor de airco had gehangen heb ik voor het eerst bedacht dat ik eigenlijk naar een huisarts zou moeten. Maar ik twijfelde ook of die in staat zou zijn om te zien wat er met me aan de hand was. Het was alsof de aarde onder me spleet en mijn benen langzaam in een spagaat zakten die onhoudbaar werd. Maar leg dat maar eens uit aan een huisarts. Ik wilde in elk geval niet dat hij me doorstuurde. Want dan gaan ze roeren. In je hoofd. Mijn hoofd moest juist met rust gelaten worden.

Hoe weet je dat het niet goed met je gaat als het niet goed met je gaat? Dat weet je niet. Tenminste, ik wist het niet de hele tijd. Soms was er een kraakhelder geluid, alsof ik een oude buizenradio precies op de goede frequentie had gedraaid. Meestal kon ik alleen registreren wat er gebeurde, maar ik kon er geen gewicht aan hangen. Ik wist dus wel dat ik mechanisch deed wat ik deed. Ik constateerde zelfs dat ik me als een robot voortbewoog, maar ik was niet in staat om tegen mezelf te zeggen: 'Als je je als een robot voortbeweegt, dan is dat niet goed. Dan moet daar iemand naar kijken.' Ik dacht alleen: ik ben moe, het is klam. Dan is het moeilijk vloeiend lopen: de robotmanier is het hoogst haalbare.

Mijn vader, dié moest naar een huisarts, met zijn rug. Maar hij vertikte het. Hij hield zich vast aan die fysiotherapeut in wie hij een enorm vertrouwen had. Hij maakte zichzelf wijs dat een fy-

siotherapeut nou eenmaal meer van een rug weet dan een huisarts. Net zoals ik mezelf voorhield dat een huisarts minder van mijn hoofd wist dan ik en dat het dus onzin zou zijn om naar de huisarts te gaan. Op sommige momenten voelde ik me volstrekt normaal. Daar haalde ik kracht uit. Ik zei het hardop: 'Nu voel ik me volstrekt normaal.' Op andere momenten leek het wel alsof ik tussen duim en wijsvinger zo van het eiland afgeschoten was. Of in ieder geval weggeschoten van de mensen om me heen.

Misschien moest ik meer contacten leggen. De laatste met wie ik had gepraat, was Francis. En een paar weken geleden had ik met Rudy Beerens bij de *snèk* gestaan, maar verder had ik al twee weken geen mens gesproken. Of ja, toch, ik had gepraat met de Bonairiaan. Dat is niet goed voor een mens – dat ik niet meer echt praatte met andere mensen, bedoel ik dan, niet dat ik die Bonairiaan had gesproken. Een praatje maken bij een *snèk* is geen verbinding maken. Dat is niks. Dat is lucht. Wanneer was ik voor het laatst gelukkig? Vermoedelijk toen ik naast Natalia lag. Haar huisje was op slot voor mij, de laatste keer. Bijna ging de sluis weer open, maar ik vermande me.

Als ik verstandig was, zou ik iets afspreken met Servé Henneskens. Dat was de enige echt normale hier. Maar ja, die man had ook vakantie. Ik moest hem met rust laten. Misschien moest ik wat eten. Wanneer had ik voor het laatst gegeten? Ik duwde op mijn buik.

Op het aanrecht stond een onaangeroerd bakje Chinees. Ernaast lagen drie blikjes bier, dichtgeknepen. Ik kon me er niets van herinneren. Noch van de Chinees, noch van de blikjes. Een koude huiver trok door mijn lijf, maar tegelijk had ik het warm.

Was ik door zo'n mug gestoken? Dat kon ook nog: dengue. Knokkelkoorts in het Nederlands, dat klinkt verdomme naar een ziekte op een boot in de zeventiende eeuw. Daar kun je flink beroerd van worden en misschien wel van gaan hallucineren. Ik dacht: laat het in godsnaam zo'n kutmug zijn. *Ku Dios ke*. Dat zeggen ze hier om de haverklap. Als God het wil, zie ik je morgen. Als God het wil, kom ik op tijd. Als God het wil, vertrekt de vader van mijn kinderen niet naar zijn *byside*. Als God het wil. God krijgt geen voet aan de grond op dit eiland.

God is hier niks meer dan een wisselspeler van een matig draaiend voetbalelftal, maar hij wordt toegejuicht alsof hij zojuist de winnende goal in de Champions League-finale heeft gemaakt. Voetbal kijk ik altijd bij De Rode Leeuw. Dat is niet al te ver rijden, één lange weg eigenlijk, met maar één oversteek. Hier vlakbij, bij de Santa Rosaweg. Die concentratie kan ik opbrengen. Ook met de zes flesjes eiland-Amstel die ik me daar permitteer. Als je De Rode Leeuw binnenloopt, is het alsof je een vriesvak instapt; de airco is van topkwaliteit. Kom je buiten, dan slaat de hitte je vol tussen de ogen.

Ik keek in de koelkast, vond een blikje bier en dronk dat op het stoepje voor mijn huis op. Net zoals ik nu doe. Nou ja, nu drink ik whiskey.

Maar ik zat niet op mijn gemak. Soms staat er hier een *choller* aan het hek die lang niet zo vriendelijk is als Francis. Hij wil altijd geld of werk. Het liefst wil hij geld. Francis heeft me voor hem gewaarschuwd: hij schijnt gevaarlijk te zijn als hij geen drugs krijgt. Ik geef hem nooit geld. Hij druipt dan af met hangende schouders en doffe teleurstelling in zijn lijf, maar ook met vonken in zijn ogen die me vertellen dat er een zekering op

doorbranden staat en dat hij dan tot alles in staat is. Hij noemt zich Marc van Curaçao. Maar het was niet om Marc dat ik toen snel naar binnen ging. Nee, het was iets onbestemds. Binnen trok ik een shirt met lange mouwen aan, doofde de lichten en keek vanuit de coulissen naar buiten. De tijd was olie. Zwart met een blauwachtige schijn eroverheen.

Het moest wel ochtend zijn, want ik hoorde een haan en de lucht rook naar een nieuwe dag. ‘Een splinternieuwe dag, kom op nou!’ riep ik hardop tegen mezelf. Maar ik ging zitten, keek en rookte. Ineens stond ik op, liep naar de koelkast en pakte de tweeliterfles cola. Die goot ik leeg in de afwasbak en ik vulde hem met water. Verder pakte ik een handdoek. Buiten maakte ik de poort open, startte mijn auto en draaide achteruit de weg op. Dat ging goed. Ik moest gewoon de koppeling intrappen, op laten komen, voorzichtig gas bij geven en sturen. De weg was leeg. Ik keek op het klokje in mijn auto. Het was vijf voor vijf. De auto bracht me naar Bándabou, naar de westkant van het eiland, waar baaien liggen waar de Antillianen barbecueën, waar de Christoffelberg ligt. Af en toe zag ik waar ik was. Rechts lag Hotel Holland. Even later, Tera Kòrá. Tera Kòrá betekent rode aarde, dat pikte mijn hoofd even mooi mee. Daarna het dorpje Barber en toen eindelijk de ingang van het Christoffelpark. Ik was definitief onderweg.

2

Pompende bassen dreunen door de straat. Een witte auto rijdt voorbij. Ik neem een flinke slok whiskey en leg mijn hoofd in mijn nek. De tocht door het park herinner ik me nauwelijks en ook voor wat er boven op de Grote Berg gebeurde moet ik diep graven.

Boven me floten de vogels. De lucht werd steeds lichter, alsof er heel langzaam een doek voor een toneel werd weggetrokken. Ik liep zo de bühne op. Het publiek zou onder me zitten en verwachtingsvol omhoogkijken. Ik voelde niks van pijn of vermoeidheid. Onder me was het groen van het Christoffelpark en daarachter was alles waterblauw.

De scène: een grijze menhir, waar ik op zat, daaronder in de diepte groen en daarachter blauw. Ik was deel van een schilderij. Meer kon ik er niet van maken. En ik zat erop vast, want je kunt nu eenmaal niet van een schilderij afstappen. Ik besloot dat ik wel water mocht drinken. Ik dronk water. Hoe meer ik om me heen keek, hoe meer het perspectief verdween. Het schilderij verloor diepte. Ik stond op papier. Dat was het. Over mijn lijf hoefde ik me in elk geval niet meer druk te maken. Dat

was er niet meer. Mijn hoofd stond ook bijna stil. Tijd verdween. Ik was.

Hoeveel tijd er verstreken was, kon ik niet inschatten, maar ik merkte aan de schaduwen dat het schilderij veranderde. Ik zag mensen. Ze droegen witte petjes. Een man en een vrouw, allebei dik, stonden aan de voet van mijn steen en keken naar boven, naar mij. De man stak zijn hand op. Ik wilde zijn groet beantwoorden, want onbeleefd ben ik nooit geweest, maar hoe doe je dat als je op papier staat? Dat gaat niet. Ik zat vast en dat zou die man best begrijpen als hij wist in welk parket ik zat. Ik zag dat zijn mond open en dicht ging. Hij sprak. Maar ik hoorde hem niet. Er kwam lucht uit zijn mond. Ik zag bellen zijn mond verlaten, als in een stripverhaal. Maar die bellen waren leeg. Zijn vrouw tikte op zijn schouder alsof ze wilde zeggen: kom, we gaan. Tenminste, zo vatte ik het op. De man en de vrouw vertrokken zonder nog op of om te kijken.

Ik bleef rustig zitten. Het werd verdomd heet. De zon scheen op mijn hoofd en het papier werd warm. Af en toe dacht ik dat het in brand zou vliegen. Ik had er veel voor overgehad om het papier het papier te laten en eraf te stappen. Na verloop van tijd verschenen er meer mensen. Sommigen waren dik, anderen niet. De meesten droegen petjes. Soms waren die wit, maar lang niet altijd. Eén keer was er een probleem omdat iemand ook op de steen wilde zitten. Mijn steen. Hij riep iets in mijn oor, maar hoewel ik de lucht voelde, hoorde ik niet wat hij zei. Ik hoorde alleen geluid, een stem. Maar om het geluid om te zetten in woorden en die woorden van betekenis te voorzien, dat was andere koek. De man keek me aan. Maar ik bleef ge-

woon zitten als een standbeeld op een sokkel. Ik zweette en ik kreeg dorst, en net toen ik het laatste slokje water wilde drinken, viel mijn fles naar beneden. Dat was vervelend. De fles was me dierbaar en het water erin nog meer. Tijdsbesef had ik niet, dus of ik daar lang of kort zat, zou ik niet kunnen zeggen, maar ineens waren er twee mannen in ambulancepakken. Eentje droeg een koffertje. De zon fakkelde aan de hemel. Recht boven mijn hoofd.

Ambulancepakken. In Nederland zijn die geel met blauw of groen. Je herkent iemand meteen als iemand van een ambulance, maar als je probeert te bedenken waaraan je dat eigenlijk ziet, is dat nog niet zo makkelijk. Breng iets maar eens echt terug tot de kern. Het is bij een pak al moeilijk, uit je hoofd. Laat staan bij dingen die er echt toe doen. En dan is het ook nog eens zo dat de pakken op Curaçao anders zijn dan bij ons. Ook al zijn we één koninkrijk. Zijn we dat eigenlijk nog wel? Het is steeds anders. Nu heeft Aruba weer een status aparte. Maar Curaçao is ook geen Drenthe of zo. Zelfs al zouden we afspreken dat Curaçao een provincie was, zeg Drenthe, dan zou dat misschien administratief nog wel kloppen, maar in werkelijkheid zou het waanzin zijn. Curaçao is geen Drenthe. Drenthe mag nog niet eens de schoenveters strikken van Curaçao.